UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio CLXXI. De prophetia quantum ad eius essentiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72772

Visual Library

videtur homo diſponi ad obſeruantiam diuinæ legis, unde obedientia inter gradus humilitatis computatur, ut ſupra habitum * eſt, & idem etiam uidetur eſſe dicendum de manſuetudine per quam fit, ut homo diuinæ ſcripturæ non contradicat, ut Auguſt. dicit in * 2. de doctr. Chriſt. ergo uidetur quòd de humilitate & manſuetudine aliqua præcepta in decalogo poni debuerint.

Q. 161. arti. 6.
Lib. 2. ca 8. in prin. tomo. 3.
*Art. præc.

¶ 3. Pręt. Dictum * eſt quod adulterium in decalogo prohibetur, quia contrariatur dilectioni proximi: ſed etiam inordinatio exteriorum motuũ, quæ contrariatur modeſtiæ, dilectioni proximi opponitur. vnde Auguſt. dicit * in regula. In omnibus motibus veſtris nihil fiat quod cuiuſdam offendat aſpectum. ergo uidetur quòd etiam hmõi inordinatio debuit prohiberi per aliquod præceptum decalogi.

In regula 3. ante mediũ tom. 1.

G

In contrarium ſufficit authoritas Scripturæ.

Respon. Dicendum, quòd uirtutes temperantiæ annexæ dupliciter conſiderari poſſunt. Vno modo, ſecundum ſe: alio modo, ſecundum ſuos effectus. Secundum ſe quidem non habent directam habitudinem ad dilectionem Dei, uel proximi: ſed magis reſpiciunt quãdam moderationem eorum, quæ ad ipſum hominem pertinent. Quantum autem ad effectus ſuos, poſſunt reſpicere dilectionem Dei, uel proximi: & ſecundum hoc aliqua præcepta in decalogo ponuntur pertinentia ad prohibendum effectus uitiorum oppoſitorum temperantiæ partibus. Sicut ex ira, quæ opponitur manſuetudini, procedit interdum aliquis ad homicidium, quod in decalogo prohibetur: aut ad ſubtrahendum debitum honorem parentibus, quod etiam poteſt ex ſuperbia prouenire, ex qua etiam multi tranſgrediuntur præcepta primæ tabulæ.

H

Ad primum ergo dicendum, ꝙ ſuperbia eſt initiũ peccati: ſed latens in corde, cuius etiam inordinatio non perpenditur communiter ab omnibus. Vnde eius prohibitio non debuit poni inter præcepta decalogi, quæ ſunt prima principia per ſe nota.

Ad secundum dicendum, quòd præcepta quæ per ſe inducunt ad obſeruantiam legis, præſupponunt iam legem: unde non poſſunt eſſe prima legis præcepta, ut in decalogo ponantur.

I

Ad tertium dicendum, ꝙ inordinatio exteriorum motuum non pertinet ad offenſam proximi ſecundum ipſam ſpeciem actus, ſicut homicidiũ, adulterium, & furtum, quæ in decalogo prohibentur: ſed ſolum ſecundum quod ſunt ſigna interioris inordinationis, ut ſupra dictum * eſt.

In corp. arti. 1. q. 168.

QVAESTIO CLXXI.

De Prophetia, in ſex articulos diuiſa.

¶ Super Queſtionem centeſimam ſeptuageſimam primam.

Hic incipit octaua pars iſtius libri, tractans de gratiis gratis datis, ubi aduertendum eſt, quòd, ut in litera dicitur, gratiæ gratis datæ ordinantur ad tria, ſcilicet cognitionem, locutionem, & operationem. Hoc tamen pacto, quòd ad cognitionem ſpectant tres, ſcilicet prophetia, fides, & diſcretio ſpirituum. Ad locutionem quatuor, ſcilicet ſermo ſapientiæ, ſermo ſcientiæ,

K

Postqvam dictum eſt de ſingulis uirtutibus & uitijs, quę pertinẽt ad omniũ hominum conditiones & ſtatus, nunc conſiderandũ eſt de his quę ſpecialiter ad aliquos homines pertinent. Inuenitur autẽ differẽtia inter homines ſecũdũ ea, quæ ad habitus & actus animę rationalis pertinẽt, tripliciter. Vno quidem modo, ſecũdum gratias gratis datas, quia ut dicitur 1. ad Corinth. 12. Diuiſiones gratiarũ ſunt, & alij datur per Spiritum ſer-

F

mo ſapientię, alij ſermo ſcientię &c. Alia uerò differentia eſt ſecundum diuerſas uitas, actiuam ſcilicet, & contemplatiuam, quæ accipiuntur ſecundum diuerſa operationum ſtudia: unde & ibidem dicitur, quod diuiſiones operationum ſunt. Aliud enim eſt ſtudium operationis in Martha, quę ſolicita erat, & laborabat circa frequens miniſterium, quod pertinet ad uitam actiuam: aliud eſt in Maria, quæ ſedens ſecus pedes Domini audiebat uerbum illius, quod pertinet ad contemplatiuam, ut habetur Lucæ 10. Tertio modo, ſecundum diuerſitatem officiorum & ſtatuũ, prout dicitur ad Epheſios 4. Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem prophetas: alios uero euangeliſtas, alios autem paſtores & doctores, quod pertinet ad diuerſa miniſteria, de quibus dicitur 1. ad Corinth. 12. Diuiſiones miniſtrationum sũt. Eſt autem attendendum circa gratias gratis datas, de quibus occurrit conſideratio. Primò, quod quędam eorum pertinent ad cognitionem, quædam uerò ad locutionem, quædam uerò ad operationem. Omnia uerò quæ ad cognitionem pertinent, ſub prophetia cõprendi poſſunt. Nã prophetica reuelatio ſe extendit non ſolũ ad futuros hominum euentus, ſed etiam ad res diuinas, & quantum ad ea quę proponuntur omnibus credenda, quę pertinent ad fidem: & quantum ad altiora myſteria, quæ ſunt perfectorum, quę pertinent ad ſapientiam. Eſt etiam prophetica reuelatio de his quę pertinent ad ſpirituales ſubſtantias, a quibus uel ad bonum, uel ad malum inducimur, quod pertinet ad diſcretionem ſpirituum. Extẽdit etiam ſe ad directionem humanorum actuum, quod pertinet ad ſcientiã ut infra * patebit: & ideo primo occurrit conſiderandum de prophetia, & de raptu, qui eſt quidam prophetiæ gradus.

¶ De prophetia autẽ quadruplex conſideratio occurrit.

¶ Quarum prima eſt de eſſentia eius.

¶ Secunda, De cauſa ipſius.

¶ Tertia, De modo propheticæ cognitionis.

¶ Quarta, De diuiſione prophetiæ.

Circa primum quæruntur ſex.

¶ Primò, Vtrum prophetia pertineat ad cognitionem.

¶ Secundò, Vtrum ſit habitus.

¶ Tertiò, Vtrum ſit ſolum futu-

tionẽ, ita quòd prius mouet ipſum vt attendat, & deinde reuelat: quod eſt contra illos, qui putant prophetiam haberi quaſi per influxum in intellectu ſine nobis. Oportet.n. prius intentionem moueri, vt in litera dicit.

rorum contingentium.

¶Quartò, Vtrum propheta cognoſcat omnia prophetabilia.

¶Quintò, Vtrum propheta diſcernat ea, quæ diuinitus percipit, ab eis, quæ proprio ſpiritu videt.

¶Sextò, Vtrum prophetiæ poſſit ſubeſſe falſum.

Articvlvs primvs.

Vtrum prophetia pertineat ad cognitionem.

Ad primvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ prophetia non pertineat ad cognitionem. Dicitur **B** enim Eccleſiaſt. 48. quòd corpus Heliſęi mortuum prophetauit, & inf. 49. dicitur de Ioſeph, ꝙ oſſa ipſius viſitata ſunt, & poſt mortem prophetabãt: ſed in corpore, uel in oſſibus poſt mortem non remanet aliqua cognitio. ergo prophetia nõ pertinet ad cognitionem.

¶2. Præt. Primæ ad Cor. 14. dicitur. Qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem: ſed locutio eſt effectus cognitionis, non autem ipſa cognitio. ergo uidetur, quòd prophetia non pertineat ad cognitionem.

¶3. Præt. Omnis cognoſcitiua perfectio excludit ſtultitiam, & inſaniam: ſed hæc ſimul poſſunt eſſe cum prophetia, dicitur enim Oſeę 9. Scitote Iſrael **C** ſtultum prophetam, & inſanum. ergo prophetia non eſt cognoſcitiua perfectio.

¶4. Præt. Sicut reuelatio pertinet ad intellectũ, ita inſpiratio uidetur pertinere ad affectum, eo ꝙ importat motionem quandam: ſed prophetia dicitur eſſe inſpiratio, uel reuelatio ſecundum * Caſſiod. ergo uidetur, quòd prophetia nõ magis pertineat ad intellectum quàm ad affectum.

Sed contra eſt, quod dicitur. 1. Reg. 9. Qui enim propheta dicitur hodie, olim uocabatur Videns: ſed uiſio pertinet ad cognitionem: ergo prophetia ad cognitionem pertinet.

Respon. Dicendũ, ꝙ prophetia primo, & principaliter cõſiſtit in cognitione, quia videlicet prophetę cognoſcunt ea, quæ ſunt procul, & remota **D** ab hominum cognitione. Vnde poſſunt dici prophetæ à pro quod eſt procul, & phanos quod eſt apparitio, quia. ſ. eis aliqua, quæ ſunt procul, apparent, & propter hoc, vt Iſid. dicit * in lib. Etymol. in veteri teſtamento appellabantur Videntes, quia videbant ea, quæ cæteri non uidebant: & proſpiciebant, quæ in myſterio abſcondita erant. Vnde & gentilitas eos appellabat Vates à vi mentis. Sed quia, vt dicitur 1. ad Corinth. 12. Vnicuique datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem, & inf. 14. dr̃, Ad ædificationẽ Eccleſiæ q̃rite vt abundetis, inde eſt, ꝙ prophetia ſecũdario cõſiſtit in locutione, prout prophetæ ea, quæ diuinitus edocti cognoſcunt, ad ædificationem aliorum annuntiant, ſᷣm illud Iſaiæ 21. Quę audiui à Dño exercituũ, Deo Iſrael, annun**E**ciaui vobis, & ſᷣm hoc, vt Iſid. dicit in lib. Etymol. poſſunt dici prophetę quaſi prefatores, eo ꝙ porro fantur. i. à remotis fantur, & de futuris uera prædicunt. Ea aũt, quę ſupra humanam cognitionem diuinitus reuelantur, non poſſunt confirmari ratione humana, quam excedunt ſᷣm operationem uirtutis diuinæ, ſᷣm illud Marci ult. Pręedicauerunt ubique Dño cooperante, & ſermonem confirmãte, ſequentibus ſignis. Vnde tertiò ad prophetiam pertinet operatio miraculorum, quaſi confirma-**A**tio quędam propheticæ annuntiationis. Vnde dicitur Deut. vlt. Nõ ſurrexit propheta vltra in Iſrael ſicut Moyſes, quem noſſet Dominus facie ad faciẽ in omnibus ſignis atque portentis.

Ad primvm ergo dicendũ, ꝙ authoritates illæ loquũtur de prophetia quantum ad hoc tertium, quod aſſumitur, vt prophetiæ argumentum.

Ad secvndvm dicendum, quòd Apoſto. ibi loquitur quantum ad propheticam enuntiationem:

Ad tertivm dicendum, quòd illi qui dicuntur prophetæ inſani, & ſtulti, non ſunt ueri prophetę, ſed falſi, de quibus dicitur Hiere. 23. Nolite audire uerba prophetarum, qui prophetant uobis, & decipiunt uos. Viſionem cordis ſui loquuntur non **B** de ore Domini, & Ezech. 13. Hæc dicit Dominus de prophetis inſipientibus, qui ſequuntur ſpiritum ſuum, & nihil uident.

Ad qvartvm dicendum, ꝙ in prophetia requiritur, ꝙ intentio mentis eleuetur ad percipienda diuina. Vnde dicitur Ezech. 2. Fili hominis ſta ſuper pedes tuos, & loquar tecum. Hæc autem eleuatio intentionis fit Spirituſſancto mouente. Vnde ibidem ſubditur. Et ingreſſus eſt in me ſpiritus, & ſtatuit me ſuper pedes meos. Poſtquàm autem intentio mentis eleuata eſt ad ſuperna, percipit diuina. unde ſubditur ibidem: Et audiui loquentem ad me. Sic igitur ad prophetiã requiritur inſpiratio quantum ad mentis eleuationem, ſᷣm illud Iob **C** 32. Inſpiratio omnipotentis dat intelligentiam: reuelatio aũt quantum ad ipſam perceptionem diuinorũ, in quo perficitur prophetia, & per ipſam remouetur obſcuritatis, & ignorantiæ uelamẽ, ſᷣm illud Iob 12. Qui reuelat profunda de tenebris.

Articvlv II.

Vtrum prophetia ſit habitus.

Ad secvndvm ſic proceditur. Vr̃, ꝙ prophetia ſit habitus: quia ut dicitur * in 2. Eth. Tria ſunt in anima, potẽtia, paſſio, & habitus: ſed prophetia nõ eſt potẽtia, quia ſic ineſſet omni**D**bus hominibus, quibus potẽtiæ animæ ſunt cõmunes. Similiter ẽt non eſt paſſio, quia paſſiones pertinent ad uim appetitiuã, ut ſupra habitum † eſt: prophetia aũt pertinet principaliter ad cognitionem, ut dictum † eſt. ergo prophetia eſt habitus.

¶2. Pręt. Omnis pfectio animæ, quę nõ ſemper eſt in actu, eſt habitus: ſed prophetia eſt quædam animæ perfectio, nõ autem ſemper eſt in actu, alioquin nõ diceretur dormiens propheta. ergo **E** ur̃, quòd prophetia ſit habitus.

¶3. Pręt. Prophetia cõputatur ĩter gratias gratis datas, ſed gratia eſt habituale quoddã in anima, ut ſupra habitum * eſt. ergo prophetia eſt habitus.

Sed contra. Habitus eſt, quo quis agit cũ uoluerit, ut dicit Cõmentator in 3. de Anima: ſed aliquis nõ poteſt uti prophetia cũ uoluerit. Sicut patet 4. Reg. 3. de

¶*Super Quæſtio 171. Artic. ſecundum.*

In art. 2. eiuſdẽ q. dubiũ duplex occurrit circa rationẽ aſſignatã in litera, quare lumẽ propheticũ nõ eſt habitus. Primũ eſt, quia ur̃ aſſumere falſum. ſ. ꝙ ſi eſſet per modũ formæ permanẽtis, facere uideri Deũ, qui eſt principiũ cognitionis ſupernaturaliũ. Probatur nãque hoc eſſe falſum ex hoc, ꝙ modus eſſendi nõ uariat naturã, nec eſſentialẽ efficaciã formę, ſed ea tñ, quæ ſe tenẽt ex parte modi eſſendi: ſed lumẽ propheticũ per modũ paſſionis nõ eſt talis naturæ, nec efficaciæ, ut ſit ſufficiẽs cauſa reuiſionẽ Dei: ergo etiã ſi eſſet per modũ habitus nõ ſufficeret ad cauſandam uiſionem. Et confirmatur, quia conſtat ꝙ Deus poſſet lumen infuſum prophetæ cõſermare cõtinue in illo: et tñ non propterea uideret Deum propheta ille. Maior eſt clara,

et ma-

1.2.q.68.ar.3.ad 3. Et 3. con. c.154. fin. & veri. q 12.ar.1.ꝑ co. & ar.13. ad 3. & po. q.6.art.4.fi. & quol.12. ar. 27. ad 2.

* Li.2.ca.5. tom.5.

1.2 q.22.artic.2.

Ar. præced.

1. 2. q.110. art.2.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

& manifeſtatur in propoſito etiam, quia lumen gloriæ, quia ex propria natura eſt ſufficiens ad viſionem Dei ſiue habeatur per modum formæ permanentis, vt in beatis, ſiue per modum paſſionis, vt in Moyſe, & Paulo, facit videre Deum. Nec ergo modus eſſendi variat efficaciam eſſentialem formæ, nec lumen propheticum, quantumcunq; haberetur per modũ habitus, faceret videri Deũ: quia ex hoc nõ eſſet lumen gloriæ, quod conſtat eſſe alterius naturæ, ita vt ẽt per modũ paſsionis habitum faciat videri Deum.

Hom. 1. iter med. & fin.

Helisæo, quem cũ Ioſaphat de futuris requireret, & prophetiæ ſpiritus ei deeſſet, pſaltem fecit applicari, vt prophetiæ ad hunc ſpiritus per laudem pſalmodie deſcenderet, atque eius animum de venturis repleret, ut Greg. dicit * ſuper Ezech. ergo prophetia non non eſt habitus.

RESPON. Dicendum, ꝙ ſicut Apoſto. dicit ad Epheſ. 5. Omne quod manifeſtatur, lumen eſt: quia videlicet ſicut manifeſtatio corporalis uiſionis fit per lumen corporale, ita etiam manifeſtatio uiſionis intellectualis fit per lumen intellectuale. Oportet ergo ꝙ manifeſtatio proportionetur lumini per quod fit, ſicut effectꝰ proportionatur ſuę cauſæ. Cùm ergo prophetia pertineat ad cognitionem, quæ ſupra naturalem rationem exiſtit, ut dictum * eſt,

Ar. præced.

F tis, ut in Panlo, & Moyſe. Et quoniam … cat ſe loqui de forma habente modum … modo intelligendus eſt, quo ad primam … mæ permanentis.. Quo ad ſecundam uero … ctæ, oportet aduertere, quòd author …

conſequens eſt, ꝙ ad prophetiã requiratur quoddam lumen intellectuale excedens lumen naturale rationis. Vnde Micheæ 7. Cùm ſedero in tenebris, Dominus lux mea eſt. Lumen autem dupliciter alicui ineſſe põt. Vno modo, per modum formæ permanentis, ſicut lumen corpora-

G le eſt in Sole, & in igne. Alio modo, per modũ cuiuſdam paſſionis, ſiue impreſſionis tranſeũtis, ſicut lumen eſt in aere. Lumen autem propheticum non ineſt intellectui prophetæ per modũ formæ permanentis, alias oporteret, ꝙ ſemper prophetæ adeſſet facultas prophetandi, quod patet eſſe falſum. Dicit enim * Grego. ſuper Ezech. Aliquando prophetiæ ſpiritus deeſt prophetis, nec ſemper eorum mẽtibus p̄ſto

H eſt, quatenus cum hunc non ha-

¶ Secundũ eſt, quia proceſſus literæ infert cõcluſionem, q̃ non eſt elicita ex p̄miſsis. Nã concluſio ſequẽs ex p̄miſsis eſt iſta, Lumen propheticum non ineſt per modum formę permanentis, & perfectæ. Et p̄miſſæ ſunt iſtæ, Lumen intellectuale exiſtens in aliquo per modum formæ permanentis & perfectæ, perficit intellectum ad principaliter cognoſcendum principium illorum, quæ per illud lumen manifeſtantur. Sed lumen prophetiæ non perficit intellectum ad principaliter cognoſcendũ principium illorum, quæ per lumen propheticum manifeſtantur. Ex his ſiquidem concluſio debet eſſe. Ergo lumen prophetiæ non ineſt per modum formæ permanentis, & perfectæ: & tamen in litera longe communior concluſio infertur. ſcilicet. Ergo lumen prnpheticum ineſt per modum cuiuſdam impreſsionis, ſeu paſſionis, tranſeuntis. Hæc enim diſtant valde: quoniam concluſio illa, quæ vere ſequitur ex præmiſſis, ſtat cum negatione iſtius, quæ appoſita eſt in litera, ut patet de lumine fidei, de quo uerificantur, & præmiſſæ, & concluſio: & tamen de eo eſt falſa iſta appoſita concluſio: quoniam, ut patet, lumen fidei eſt per modum habitus, & conſequenter per modum formæ permanentis.

¶ Ad euidentiam horum ſciendum eſt, quòd proceſſus literæ non conſiſtit in uno tantum ſyllogiſmo, ſed pluribus, quorum primus in ſecunda figura eſt ille, qui in ſecundo dubio eſt allatus ſcilicet. Lumen intellectuale exiſtens in aliquo per modum formæ permanentis, & perfectæ, perficit intellectũ ad principaliter cognoſcendum principium illorum, quæ per illud lumen manifeſtantur: ſed lumen propheticum non perficit intellectũ ad cognoſcendum principaliter principium eorum, quæ per propheticum lumen manifeſtantur: ergo lumen propheticum non eſt forma permanens, & perfecta. Maior probatur in litera ex lumine intellectus agentis. Minor probatur, quia Deus, qui eſt principium ſupernaturalium, quæ per per lumen propheticũ manifeſtantur, non uidetur à prophetis per eſſentiam. Iſte eſt primus ſyllogiſmns, circa quem uerſatur primum dubium.

¶ Ad cuius euidentem notitiam ſcito, quòd aliud eſt formam permanere in aliquo, & aliud eſt eſſe in illo per modum formę permanentis. Nam per primum ſignificatur duratio formæ in ſubiecto: per ſm uero ſignificatur modns eſſendi formæ in ſubiecto ſcilicet, quòd ineſt eo modo quo formæ dependentes ſolum in fieri, & non ineſſe ab agentibus inſunt. Vnde primum conuenit lumini in aere. Permanet enim lumen idem in aere eodem, exiſtente eodem illuminatiuo in eodem loco. Numquàm tamen habet modum formæ permanentis, cum ſemper ſit in fieri, ita quòd ſuum eſſe conſiſtit in fieri, ſicut & motus. Quocirca differentia penes talem modum eſſendi diuerſitatem ſpecificam infert formarum. Nam, quæ ex propria natura natæ ſunt habere modum permanentię, & quę ex propria natura natę ſunt habere modum ſucceſſiuorum, ſicut habitus ex ſua natura, & diſpoſitio ex ſua natura diſtinguuntur ſpecie. Sicut non præiudicat habitui ex natura ſua, quòd quandoque inſit per modum diſpoſitionis, quando ſcilicet non eſt firmatus: ita non præiudicat formę ex ſua natura permanenti, quòd quandoque per accidens habeat modum tranſeuntis, ut de lumine gloriæ contingit, quòd ex ſua natura habet rationem permanentis, ut patet in beatis. Sed quandoquee x actione diuina fit, ut inſit per modum tranſeun-

minare ut uideatur, imperfectum quid in … Quando autem ita illuminat, ut uiſionem … perfectionem ſui generis perueni, … excellentius ſit. Et quia lumen fidei non … bis eorum, quę ſunt fidei, ideo licet … permanentis, caret tamen ratione formæ … minis intellectualis. Ex his autem patet … totius ſyllogiſmi. Hinc enim habes … delicet, quòd omne lumen intellectuale … modum permanentis, & perfectæ formæ, … ad cognoſcendum principium eorum … ſi eſt per modum formæ perfectæ, facit … & ſi facit uidere, maxime facit uidere … ter ui lere concluſiones aut per uiam …

I lutionis. Concluſiones enim, niſi … principium coniunctio, numquam … propterea author in probatione … propheticum non facit Deum per … inquam, quia de cognitione … ſermonem eſſe. Hæc dicta, quò ad hoc … ticulam. ſ. perfectę, appoſitam in hac … minis fidei, non uidentur ſolida: … uia, qua poſſet inferri ex hac ratione … in litera infertur, ut in ſecundo … admiſsis cęteris dictis, hoc ſolum … ly perfectę, ſit appoſitum ut neceſſaria … lumen fidei: & dicimus, quòd lumen fidei … re utraque harum excluſum erat. … Nam proprie, & formaliter loquendo, … quod eſt lumen intellectus, ut ſic, & non … ctus, ut moti à uoluntate. Quod enim … motum à uoluntate, eſt lumen intellectus, … minis intellectus: quia non illuminat … prios limites, ſed ipſum ut ſubſtat …

K lumen fidei: qm̃ eſt in intellectu, … ſentiendũm his, quæ ſunt fidei, & non … ctum ſecundum ſe ad aſſenſum … ergo ratio iſta literę de lumine … fidei ab hoc proceſſu excluditur. … re, quòd lumen intellectuale, ut ſic, per … nentis, & perfectę perficit ad cognoſcendum … appoſuit illas alias duas particulas … tiam, & perfectionem ſupra lumen … quia altera ab altera ſeparetur in genere … quoniam connectuntur in tali genere, … eſt perfecta: etſi eſt perfecta, eſt … quia hę duę conditiones in alijs formis … & ambę in genere intellectualis luminis … ¶ Et per hæc patet ſolutio primi dubij. …

bent, ſe hunc cognoſcant ex dono habere cum habent. Vnde Heliſæus dixit de muliere Sunamite 4. Regum 4. Anima eius in amaritudine eſt, & Dominus celauit a me, & non indicauit mihi. Et huius ratio eſt, quia lumen intellectuale in aliquo exiſtens per modum formæ permanentis & perfectæ, perficit intellectum principaliter ad cognoſcendum principium illorum, quæ per illud lumen manifeſtantur: ſicut per lumen intellectus agentis præcipue intellectus cognoſcit prima principia omnium illorum quæ naturaliter cognoſcũtur. Principium autem eorum quę ad ſupernaturalem cognitionem pertinent, quæ per prophetiam manifeſtantur, eſt ipſe Deus, qui per eſſentiam a prophetis non uidetur. Videtur autem a beatis in patria, in quibus huiuſmodi lumen ineſt per modum cuiuſdã formę permanentis & perfectæ, ſecundum illud Pſalm. 35. In lumine tuo uidebimus lumen. Relinquitur ergo quod lumen propheticum ĩſit animæ prophetæ per modum cuiuſdam paſſionis, uel impreſſionis tranſeuntis, & hoc ſignificatur Exod. 33. Cumque tranſibit gloria mea, ponam te in foramine Petræ, &c. & 3. Regum 19. dicitur ad Heliam, Egredere, & ſta in monte coram Domino, & ecce Dominus tranſit &c. Et inde eſt, quòd ſicut aer ſemper indiget noua illuminatione, ita ẽt mens prophetæ ſemper indiget noua reuelatione, ſicut diſcipulus, qui nõdum eſt adeptus principia artis, indiget, vt de ſingulis inſtruatur. Vnde Iſaiæ 50. dicitur. Mane erigit mihi autem, & audiam quaſi magiſtrum, & hoc etiam ipſe modus loquendi prophetiam deſignat, ſecundum quod dicitur, quòd locutus eſt Dominus ad talem, vel talem prophetam, aut quod factum eſt uerbum Domini ſiue manus Domini ſuper eum. Habitus autem eſt forma permanens, vnde manifeſtum eſt, quòd prophetia, proprie loquendo, non eſt habitus.

Ad primvm ergo dicendum, quòd illa diuiſio Philoſophi non comprehendit abſolute omnia, quæ ſunt in anima, ſed ea, q̃ poſſunt eſſe principia moralium actuum, qui quandoque fiunt ex paſſione, quandoque autem ex habitu, quandoque

thor aſſumat hanc conditionalem. ſ. Si lumen propheticum eſſet per modum formæ permanentis, faceret videre Deum, vt patet in litera, & in proceſſu ex litera formato. Dicitur nihilominus ad ſubiuncta, quòd modus eſſendi permanẽter, vel tranſeundo, ſi fit per accidens, non variat ſpeciem formæ: ſed ſi fit per ſe, vt declaratum eſt, arguit diuerſitatẽ ſpecificam formarum: & quòd lumen propheticum ſpecie diſtinguitur à lumine gloriæ, quamuis per accideus lumen gloriæ quandoque propheticum dicatur, quando. ſ. per accidens eſt per modum tranſeuntis, vt de Moyſe dicitur. Sed relinquendo ea, quę ſunt per accidens, lumen propheticum ſpecie diſtinguitur à lumine gloriæ. Eſt enim ex ſua natura forma habens modum paſſionis: lumen autem gloriæ ex ſua natura habet modum formæ permanentis. Vnde ſi Deus cõſeruaret lumen propheticum in aliquo, non niſi per accidens permaneret, habens ſecundum ſe naturam trãſeuntis. Et per hæc ſumus à primo dubio, & ſyllogiſmo expediti. Secundus autem ſyllogiſmus habet antecedens tacitum. ſ. concluſionem præcedentis ſyllogiſmi, ita quòd eſt huiusſmodi entymema. Lumen propheticum non eſt lumen intellectuale per modum formæ permanentis & perfectæ. Relinquitur ergo quod eſt per modum cuiuſdam impreſſionis, vel paſſionis tranſeuntis. Et tota quæſtio contra hunc proceſſum ad hoc deuenit, quia ex negatione illius coniuncti ſimul. ſ. formæ permanentis, & perfectę, non licet inferre ſeorſum determinate partem coniuncti: ergo non eſt per modum formæ permanentis. Et affertur inſtantia de lumine fidei. Et in communi facile eſt afferre inſtantiam: quia non valet, Non eſt monachus albus, ergo non eſt monachus. In his ſecundum conſiſtit dubium, ad quod dicitur, quòd in genere luminis intellectualis non datur medium inter formam permanentem ac perfectam, & formam per modum paſsionis. Et propterea author hoc perſpiciens, cum lumen propheticum, vt inferius patebit, ſit in genere luminis intellectualis, ex negatione formæ permanentis. & perfectæ optime concluſit. Relinquitur igitur, quòd ſit per modum tranſeuntis. Et per hoc patet reſponſio & ad inſtantiã de lumine fidei. Quia enim non eſt in genere luminis intellectualis, ut ſic, ſimpliciter, ſed ſecundũ quid, ſ. quo ad aſſenſum voluntarium, inter intellectualia non ſine additione aliqua computatur ab authoribus. Nec obſtat dictis quod ſuperius in tractatu de fide dictum eſt, quòd fidei lumen facit aliquo modo videre: quoniam illud videre tam diminutum eſt, ut pro nihilo habeatur in genere luminis intellectualis ſimpliciter, ut patet ex hoc, quòd nec principia, nec concluſiones facit uidere, ſed quandam diminutam rationem credibilitatis. ſ. quæ extranea eſt ab ipſis reuelatis, q̃ credimus. Vnde in hac litera expreſſe dicitur, quòd lumen intellectuale perficit ad cognoſcendum principium.

¶Ad inſtantiam uerò communem patet reſponſio, quia. ſ. aliud eſt loqui de conſequentia in genere aliquo, & aliud de conſequentia ſimpliciter. Quamuis enim ſimpliciter non ualeret, Nõ eſt forma permanens, & perfecta, ergo nõ eſt permanens: in tali tamen genere. ſ. luminis intellectualis, ut ſic, ſequela eſt optima, quia immediata ſunt extrema. Sic autem in litera factum eſt: inſtantia autem obijcit ſimpliciter.

¶In eodem artic. 2 in reſponſione ad tertium, dubium occurrit circa illud. Cognoſcere occulta, & incerta, diuinæ ſapientiæ eſt ſupra naturam humanam quantum ad ſubſtantiam actus. Nam falſum uidetur hoc particulare, & falſum etiam illud commune, ſcilicet, quòd homo eleuetur per donum gratiæ ad aliquem actum, qui eſt ſupra naturam humanam, quantum ad ſubſtantiam actus. Probatur primum; quia omnis operatio intellectus humani, etiam qua in patria uidet Deũ per eſſentiam, eſt quo ad ſubſtantiam actus ab ipſa ſubſtãtia intellectus licet quo ad qualitatẽ eiꝰ ſit à tali lumine, uel habitu. Cognitio ergo, qua propheta cognoſcit oculta diuinæ ſapientiæ ſibi reuelata, licet quo ad lumen qualificans cognitionem excedat humanam naturam, quò ad ſubſtantiã tamen actus intellectus naturã non excedit, alioquin ab ipſo non eſſet, alioquin illa cognitio non eſſet operatio uitalis ab intrinſeco actiuo principio uitæ. Secundum autẽ probatur, quia uidetur implicatio in adiecto. ſ. ꝙ actio aliqua uere ſit hominis actio, & tamen excedit ipſum quò ad ſubſtantiã actus. Nã ſi eſt eius actio, ergo ſaltem quo ad ſubſtantiam eſt ab eo. Et ſi non eſt ab eo quò ad ſubſtantiam, ergo non eſt uere illius actio, ſed deprecatiue, uel diſpoſitiue tm̃, uel aliquo alio ſimili modo. Sicut facere miracula attribuitur homini miniſterialiter, non quia facere miracula ſit actio hominis, ſed ad hominis deprecationem, uel uotum Deus operatur, iuxta illud Ioſue de miraculo Solis obediente Deo uoci hominis.

¶Ad horum euidentiam ſciendum eſt, quòd actus humanus dupliciter qualificatus intelligitur, ſicut dupliciter ſumitur qualitas, ut dicitur in 5. Metaphyſicæ ſcilicet pro differentia, & pro accidente. Dicitur ſiquidem primo actus humanus talis in eſſe naturæ ex differentia conſtitutiua ipſius in ſpecifico eſſe naturæ: ſicut uiſio dicĩ cognitio talis, & auditio cognitio ex differentijs conſtituentibus cognitionem in ſpecie uiſionis, & auditionis in ſuis eſſe naturalibus. Dicitur ſecundo actus humanus talis in eſſe morali, ex accidentali conditione conſtituente ipſum talem in eſſe morali: ſicut uiſionem dicimus impudicam ex appoſitione conditionis malæ moraliter. Et quoniam morale ſupponit naturale, habetque ſe ad naturale, ut accidens ad ſubſtantiam, ille actus dicitur eſſe ſupra facultatem humanæ naturæ, quò ad ſubſtantiam actus, qui ſecundum naturalem ſuam ſpeciem excedit facultatem humanæ naturæ. Ille uerò dicitur eſſe ſupra humanam naturam quantum ad modum actus, & non quantum ad illius ſubſtantiam, qui ſecundum naturalem quidem ſpeciem poteſt ab homine fieri: ſed ſecundum moralem conditionem excedit humanas uires, ut diligere Deum meritorie. Poteſt enim homo naturæ uiribus Deum diligere, ſed non meritorie, niſi ex infuſa charitate, quæ ſi apponatur actui, quo diligo Deum, actus meæ dilectionis ſortitur ex ea hunc modum, ſcilicet meritorie. Et ſimiliter poſſum ego ex proprio intellectu, & uoluntate aſſentire his, quæ ſunt fidei, ſed non laudabiliter, &c. niſi ex habitu fidei habeatur iſte modus. Non ſunt autem actus excedentes quo ad ſubſtantiam actus, humanam naturam, unius rationis. Nam quidam ita excedunt, ut ſint incommunicabiles, eidem, ut creare; uel de facto homini non cõmunicantur, niſi deprecatiue, ſeu operatiue, ut facere Solem ſtare, mortuum reſuſcitare, & huiuſmodi, quæ, ut infra patebit, Deus ipſe ad hominis orationem, uel nutum operatur. Quidam uerò ſunt qui de facto communicantur homini, ui uidere Deum. Huiuſmodi enim actus ſecundum ſuam naturalem ſpeciem, ex-

cedit limites facultatis naturæ humanæ, & creaturæ cuiuſcunq; F & eſt ſoli Deo connaturalis. Communicatur autem animæ noſtræ non ſolum, quia in ea actus iſte ponitur, ſed quia, vt in litera dicitur, eleuatur per donũ Dei anima ad hoc, vt ſit potens elicere talem actum, qui ſuæ facultatem naturæ nudæ excedit. Ita quòd ſit, vt act⁹ talis non excedat facultatem naturæ eleuatæ, qui e cedit facultarem naturæ.

¶ Ad primum ergo obiectionem in oppoſitum dicitur, ꝙ aliud eſt actum cognitionis eſſe quo ad ſubſtãtiam actus ab intellectu noſtro, & aliud eſt actum cognitionis excededere quò ad ſubſtãtiam actus, facultatem naturalem intellectus noſtri. Nã primum ſignificat actum cauſari quò ad ſubſtantiã actus à noſtro intellectu, quod verificatur de intellectu noſtro eleuato per donum diuinum. Secundum autem ſignificat ꝓportionem actus illius ſecundum ſubſtantiam ad naturalem facultatem illius. Vnde actus videndi Deum in patria, eſt ab ĩtellectu creato, eleuato tñ quo ad ſubſtantiam actus. Cognitio ſiquidem Dei cõtrahitur ad cognitionẽ viſiuam per differẽtiam ſubſtantialem in eſſe naturæ: ita ꝙ nõ eſt ibi actus ſubſtratus, qui ſit cognitio Dei, & per appoſitionem luminis gloriæ ſit viſio: quemadmodum cõtingit in actu dilectionis Dei ex charĩtate: ſed tantum eſt ibi actus ſubſtratus, quemadmodum natura generis ĩtelligitur ſubiecta naturæ differentiæ. Et ſimile, quò ad ꝓpoſitũ, habes in viſione corporali. Potentia eñ viſiua eſt principiũ videndi quò ad ſubſtantiam actus, non ita quòd viſus eliciat ſubſtãtiã actus videndi, & ſpecies viſibilis apponat accidentalem qualitatem, qua viſio ſit talis, puta, viſio albi, quoniam impoſſibile eſt videre, & nihil videre: ſine ſpecie autẽ viſibili nihil videtur. Non igitur oculus ſecũdum ſe eſt principiũ videndi, ſed ita quòd viſus ſpecie perfectus parit viſionẽ talẽ eſſentialiter. Dicitur autem quod viſus eſt propria cauſa viſionis ſecundum ſubſtantiam, & ſpecies propria cauſa viſionis ſecundum qualitatem, eſſentia em tñ, vt inde percipiatur reſolutio prædicatorum eſſentialium ſ differentiæ, & generũ in ſuas cauſas. Sicut dicimus, quòd fortis, inquantum hic, & inquantum homo, & inquantum animal, & tandem inquantum ens habet aliam, & aliam propriam cauſam, in quã reduci per ſe primo opportet effectũ huiuſmodi. Et non dicuntur hæc, quaſi eſſe

lib. 3. text. 12. tom. 2.

Epi. 121. c. 9. circa med. to. 2.

aũt ex potentia nuda, ut patet in his, qui ex iudicio rõnis aliquid operantur antequam habeant habitũ. Poteſt autem prophetia ad paſſionem reduci, ſi tamen nomen paſſionis pro qualibet receptione accipiatur, prout Philoſ. dicit * in 3. de anima, quòd intelligere pati quoddam eſt. Sicut enim in cognitione naturali intellectus poſſibilis patitur ex lumine intellectus agentis, ita, & in cognitione prophetica intellectus humanus patitur ex illuſtratione diuini luminis.

Ad secvndvm dicendum, ꝙ ſicut in rebus corporalibus abeũte paſſione remanet quædam habilitas ad hoc, quòd iterum patiatur, ſicut lignum ſemel inflammatur facilius iterum inflammatur, ita ẽt ĩ intellectu prophetæ ceſſante actuali illuſtratione, remanet quædã habilitas ad hoc, ꝙ facilius iterato illuſtretur, ſicut ẽt mens ſemel ad deuotionẽ excitata, facilius poſtmodũ ad deuotionem priſtinã reuocatur. Propter quod Auguſt. in libro * de orando Deum, dicit eſſe neceſſarias crebras orationes, ne cõcepta deuotio totaliter extinguatur. Poteſt tamen dici, quòd aliquis dicitur propheta etiam ceſſante actuali prophetica illuſtratione, ex deputatione diuina, ſecundum illud Hierem. 1. Et prophetam in Gentibus dedi te.

Ad tertivm dicendũ, ꝙ omne donum gratiæ hominem eleuat ad aliquid, quod eſt ſupra naturam humanam, quod quidem poteſt eſſe dupliciter. Vno modo, quantum ad ſubſtãtiã actus, ſicut miracula facere, & cognoſcere occulta, & incerta diuinæ ſapientiæ, & ad hos actus nõ datur homini donum gratiæ habituale. Alio modo eſt aliquid ſupra naturam humanam, quantũ ad modum actus, non autem quantum ad ſubſtantiam ipſius: ſicut diligere Deũ, & cognoſcere eum in ſpeculo creaturarum, & ad hoc datur donum gratiæ habituale.

ctus habeat plures res, quarum vna cauſa[illegible] altera cauſa, vt in Metaphyſica patet. Et per [illegible] cundæ obiectionis. Nulla ſiquidem implica[illegible] actus ſecundum ſubſtantiam ſuam, hoc [illegible] ciem, excedit facultatem hominis naturalem [illegible]

Articvlvs III.

Vtrum prophetia ſit ſolum futurorum contingentium.

G AD tertivm ſic proceditur. Vr, ꝙ prophetia ſit ſolũ futurorum contingentium. Dicit enim * Caſſiod. ꝙ prophetia eſt inſpiratio, vel reuelatio diuina rerum euentus immobili veritate denuntians: ſed euentus pertinet ad contingentia futura. ergo de ſolis contingentibus futuris ſit reuelatio prophetica.

¶ 2. Præt. Gratia prophetiæ diuiditur contra ſapientiam, & fidẽ, quæ ſunt de diuinis, & diſcretionem ſpirituum, quæ eſt de ſpi-
H ritibus creatis, & ſcientiam, quæ eſt de rebus humanis, vt patet 1. ad Corin. 12. habitus aũt, & actus diſtinguuntur ſ m obiecta, vt patet per ea, quæ ſupra dicta † ſunt. ergo vr, ꝙ de nullo pertinẽte ad aliquod horum ſit prophetia. relinquitur ergo, ꝙ ſit ſolum de futuris contingentibus.

¶ 3. Præte. Diuerſitas obiecti cauſat diuerſitatem ſpeciei, vt ex ſupradictis * patet. Si ergo prophetia q̃dam ſit de futuris cõtingentibus, quædã autem de quibuſdã alijs rebus, videtur ſequi ꝙ non
I ſit eadem ſpecies prophetiæ.

Sed contra eſt, qđ Grego. * dicit ſuper Ezech. ꝙ Prophetia quædam eſt de futuro, ſicut id, quod dicitur Iſa. 7. Ecce, virgo concipiet, & pariet filium. quædam de præterito, ſicut id quod dicitur Gen. 1. In principio creauit Deus cęlum, & terram. quædã de præſenti, ſicut id quod dr 1. ad Corint. 14. Si omnes prophetent, intret autem quis infidelis, occulta cordis eius manifeſta fiunt. Non ergo eſt prophetia ſo-
K lum de contingentibus futuris.

euidentiam notitiã non habuiſſe prophetas, [illegible] diuinã eſſentiã Et ſimiliter põt argui de [illegible]
¶ Huic quæſtioni in ar 5. rel ondendum eſt, [illegible] to de certitudine propheticæ cognitionis eſt [illegible]
¶ In eodẽ ar. 3. in reſponſione ad tertium, nota [illegible] doctrinam ponentem vnitatem ſpecificã prophe[illegible] minis vnitate, non obſtante tanta corũ diuerſi[illegible] pheticum lumen manifeſtantur. Et dicitur [illegible] mentum, ꝙ diuerſitas obiecti cauſat diuerſi[illegible] tra hanc ſiquidem doctrinã inferius in ar. 1. [illegible] vbi author oppoſitum in hac eadem materia [illegible] tur. Et ideo quæſtio iſta illuc vſque tractand[illegible]

A Respon. Dicendum, ꝙ manifeſtatio, quæ fit per aliquod lumen, ad omnia illa ſe extendere poteſt, quæ illi lumini ſubijciuntur: ſicut viſio corporalis ſe extēdit ad omnes colores, & cognitio naturalis animæ ſe extendit ad omnia illa, quę ſubduntur lumini intellectus agentis. Cognitio aūt prophetica eſt per lumen diuinum, quo poſſunt omnia cognoſci tam diuina, quàm humana, tā ſpiritualia, quàm corporalia. Et ideo reuelatio prophetica ad oīa huiuſmodi ſe extendit, ſicut de his, quæ pertinent ad Dei excellētiam, & angelorum ſpirituum miniſterio reuelatio prophetica facta eſt, vt Iſa. 6. vbi dicitur, vidi Dominum ſedentem ſuper ſolium excelſum, & eleuatum. Cuius ēt prophetia continet ea, quæ pertinent ad corpora naturalia, ſecundum Iſa. B 40. Quis menſus eſt pugillo aquas, &c.? Continet ēt ea, quæ ad mores hominum pertinent, ſecundū illud Iſaiæ 58. Frange eſurienti panem tuum, &c. Continet ēt ea, quæ pertinent ad futuros euentus, ſecūdum Iſa. 47. Venient tibi duo in die vna ſubito, ſterilitas, & viduitas. Cōſiderandum tn̄, quòd quia prophetia eſt de his, quæ procul à noſtra cognitione ſunt, tanto aliqua magis proprie ad prophetiam pertinent, quanto longius ab humana cognitione exiſtunt. Horum autem eſt triplex gradus, quorum vnus eſt eorum, quæ ſunt procul à cognitione huius hominis ſiue ſ͛m ſenſum, ſiue ſ͛m intellectum, non autem cognitione omnium hominum, ſicut ſenſu cognoſcit aliquis homo, quæ ſunt ſibi p̄ſentia ſ͛m locum, quæ tamen alius humano ſenſu, C vtpote ſibi abſentia, non cognoſcit. Et ſic Heliſæus prophetice cognouit, quæ Giezi diſcipulus eius in abſentia fecerat, vt habetur 4. Reg. 5. & ſimiliter cogitationes cordis vnius, alteri prophetice manifeſtantur, vt dicitur 1. ad Corint. 14 Et per hunc modum ēt ea, quæ vnus ſcit demōſtratiue, alij poſſunt prophetice reuelari. Secundus autem gradus eſt eorum, quæ excedunt vniuerſaliter cognitionem omnium hominum, non quia ſecundū ſe non ſint cognoſcibilia, ſed propter defectum cognitionis humanæ, ſicut myſterium Trinitatis, quod reuelatū eſt per Seraphim dicentia, Sanctus, Sanctus Sāctus, &c. vt habetur Iſa 6. Vltimus autē gradus eſt eorū, quæ ſunt procul ab omnium hominum cognitio- D ne: quia in ſeipſis non ſunt cognoſcibilia, ut contingentia futura, quorum veritas non eſt determinata Et quia quod eſt uniuerſaliter, & ſecundū ſe, potius eſt eo quod eſt particulariter, & per aliud: ideo ad prophetiā proprijſſime pertinet reuelatio euentuum futurorum, unde & nomen prophetiæ ſumi uidetur. Vnde Grego. * dicit ſuper Ezech. Et cùm ideo prophetia dicta ſit, quòd futura prædicat, quando de præterito, uel pręſenti loquitur, rationem ſui nominis amittit.

Ad primvm ergo dicēdum, quòd prophetia ibi diffinitur ſecundum id, quod proprie ſignificatur nomine prophetię, & per hunc ēt modum prophetia diuiditur contra alias gratias gratis datas. Vnde E patet reſponſio ad ſecundum, quamuis poſſit dici ꝙ omnia, quę ſub prophetia cadunt, conueniunt in hac ratione, ꝙ non ſunt ab homine cognoſcibilia, niſi per reuelationem diuinam. Ea uerò quę pertinent ad ſapientiam, & ſcientiā, & interpretationē ſermonum, poſſunt naturali ratione ab homine cognoſci, ſed altiori modo manifeſtātur per illuſtrationem diuini luminis. Fides autē etſi ſit de inuiſibilibus homini, tamen ad ipſam non pertinet eorum cognitio, quę creduntur, ſed quòd homo per certitudinem aſſentiat his, quæ ſunt ab alijs cognita.

A Ad tertivm dicendum, ꝙ d formale in cognitione prophetica eſt lumen diuinum, a cuius unitate prophetia habet unitatem ſpeciei, licet ſint diuerſa, quæ per diuinum lumen prophetice manifeſtantur.

D. 1067.

Articvlvs IIII.

Vtrum propheta per diuinam reuelationem cognoſcat omnia, quæ poſſunt prophetice cognoſci.

¶ *Super Quęſtionis 171. Artic. 4.*

In art. 4. eiuſdem q. in corpore articuli aduerte, quòd illa propoſitio, Diuerſa nō oportet eſſe ſimul, niſi ꝑpter aliquod vnū, in quo connectuntur, & à quo dependēt, ſi accip ret vt iacet, magnam haberet quæſtionem de diuerſis quæ ſunt inter ſe ſecundum ſe cōnexa, vt cęlum, & illius figura, ut vniuerſaliter ſubiectū, & propria paſſio. Hæc.n. proprie non connectuntur in tertio, puta generante, ſed inter ſe ſ͛m ſeipſa. Sed ſi accipiatur in ordine ad materiam ſubiectam, de qua eſt q̄ſtio, non habet difficultatē. Eſt .n̄. de totaliter diuerſis ſermo, q̄m ēt totaliter diuerſa propheticæ reuelationi ſubſunt. Et propterea intellecta ipſa propoſitio de totaliter diuerſis, plana eſt, & optime ſeruit propoſito. Cælum autē, & ſua figura, ſubiectum, & paſſio, & alia huiuſmodi, non ſunt totaliter diuerſa, cū conſtet, quòd n ceſſario ſunt idem ſuppoſitaliter, ſeu ſubiecto. Totalis enim diuerſitas huiuſmodi identitatem non cōpatitur.

Ad qvartvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ propheta per diuinam reuelationem cognoſcat omnia, quæ poſſunt prophetice cognoſci. Dicit enim Amos 3. Non faciet Dominus Deus uerbum, niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas: ſed oīa quæ prophetice reuelantur, ſunt uerba diuinitus facta. nihil ergo eorum eſt, quod non reueletur prophetice.

Veri. q. 12. ar. 1. ad 5. & Rom. 15. cc. 3. prin.

¶ 2. Pręt. Dei perfecta ſunt opera, ut dicitur Deuter. 32. ſed prophetia eſt diuina reuelatio, ut * dictū eſt. ergo eſt perfecta, qđ nō C eſſet, niſi perfecte omnia prophetabilia prophetice reuelarentur, quia perfectum eſt, cui nihil deeſt, ut dicitur in 3. Phyſic. ergo prophetæ omnia prophetabilia reuelantur.

Art. 3. huius quæſt.

Lib. 3. text. 63. to. 2.

¶ 3. Pręt. Lumen diuinum quod cauſat prophetiam, eſt potentius quàm lumen naturalis rationis, ex quo cauſatur humana ſciētia: ſed homo qui habet aliquā ſcientiā, cognoſcit omnia illa, quæ ad illam ſcientiam pertinent, ſicut grammaticus cognoſcit omnia grammaticalia. ergo uidetur, ꝙ D propheta cognoſcit omnia prophetabilia.

Sed contra eſt, quod * Greg. dicit ſuper Ezech. quòd aliquando ſpiritus prophetiæ ex p̄ſenti tangit animum prophetantis, & ex futuro nequaquam tangit. Aliquando autem ex præſenti non tangit, & ex futuro tangit. non ergo propheta cognoſcit omnia prophetabilia.

Homi. 1. in Ezech. inter prin. & medium.

Respon. Dicendū, quòd diuerſa non eſt neceſſe eſſe ſimul, niſi propter aliquod unū, in quo connectuntur, & à quo dependent: ſicut ſupra * dictū eſt, quòd uirtutes omnes neceſſe eſt eſſe ſimul propter E prudentiam, uel charitatem. Omnia autem, q̄ per aliquod principiū cognoſcuntur, connectuntur in illo principio, & ab eo dependent. Et ideo, qui cognoſcit perfecte principiū ſecūdum totam eius uirtutem, ſimul cognoſcit omnia, quæ per illud principium cognoſcuntur. Ignorato aūt cōi principio, uel communiter aperehenſo, nulla neceſſitas eſt ſimul omnia cognoſcendi, ſed unumquodque eorū per ſe oportet manifeſtari: & per conſequens aliqua eorū poſſunt cognoſci, & alia non cognoſci. Principium autem eorū, quę diuino lumine prophetice manifeſtantur,

1. 2. q. 65. arti. 1. & 2.

¶ *Super Quæſtionis 171. Articulum quintum.*

IN articulo 5 eiuſdem quæſtio. 171. nota primo cautiſsime diſtinctionem prophetiæ, ſcilicet per expreſſam diuinam reuelationem, vel per inſtinctum diuinum, & differentiam tantam inter membra huius diſtinctionis, vt prima ſit prophetia ſimpliciter: ſecunda autem non oportet, quòd ſit prophetia, niſi ſecundum quid. Prima parit certitudinem in mente prophetæ quò ad duo, vt in litera dicitur: videlicet, & quò ad reuelata, & quò ad reuelationem, ita quòd propheta per expreſſam reuelationem inſtructus, clare ſcit, quæ ſibi reuelantur, & clare ſcit, quòd Deus hoc ſibi reuelat. Secunda autem neutrum horum oportet, quòd det. Prima eſt prophetia, vt dictum eſt, ſimpliciter. Secunda eſt imperfectum quid in genere prophetiæ, vt in litera dicitur.

¶ Nota ſecundò, ꝙ horum duorum quę in litera ponuntur, certe cognoſci à ꝓpheta primum. ſ. res reuelata, non directe ſpectat ad hunc articulum, ſed ad 4. ar. q. 73. vbi quęritur, an prophetæ cognoſcant, quæ ꝓphetant. Secundum autem. ſ. ipſa reuelatio diuina directe p̄ſentis eſt quæſtionis. Et ad hoc tendit intentio literæ, an ſcilicet propheta ſciat, quando prophetat intus, vel extra, quod Deus ſibi reuelat.

¶ Nota tertiò, quòd in litera ad partem affirmatiuam dictæ q̄ſtionis afferuntur tres probationes. Prima, ex authoritate Hieremiæ: ſecunda, ex certitudine noſtræ fidei: tertia, ex facto Abrahæ: quę probationes poſt declaratum ſenſum concluſiones diſcutiendæ ſunt. Nota quartò deſcenſus gradus in diuinis inſtructionibus. Nam reuelatio diuina multiplex cùm ſit, prophetia in reſponſione ad ſecundũ præcedentis articuli poſita, eſt quid imperfectum in genere diuinæ reuelationis. Hic autem inſtinctus propheticus ponitur imperfectum quid non in genere diuinæ reuelationis, ſed in genere prophetiæ. Vbi videre potes quantum à diuina diſtet reuelatione inſtinctus propheticus, vt non meruerit, etiam vt imperfectum quid, in illo admitti genere.

¶ In eodem articulo motum ſuperius in art. 3 ad ſecundum occurrit dubium, qualis. ſ. eſt certitudo prophetica. Ad quod proculdubio dicitur, quòd ſecundum authoris doctrinam eſt certitudo euidentiæ quo ad ipſum prophetam ita quòd lumen propheticum non ſolum eſt in ſe certum, quia diuinum, vt etiam de lumine fidei ſuperius didicimus: ſed etiam ex parte noſtri ſ. hominum prophetarum, eſt certiſsimum: & facit in propheta euidentiam, & eorum, quæ ei reuelantur, & ipſius reuelationis, quod eſt à Deo. Neque enim minus certus eſt propheta, neque minus videt, quod Deus tunc hoc ſibi reuelat, quàm nos ſimus certi, & videamus nos ſcire prima principia per lumẽ naturale. Et ſimiliter in lumine diuinitus menti ſuæ infuſo videt ea, q̄ ſibi reuelãtur: ſicut nos in lumine naturali videmus prima principia, & concluſiones in & ex eis. Hanc autem ſententiam tenet author, & in art. 3. q. 10. de veritate, & tertio contra Genti-

F les capitu. 154. clariſsime, & hic apud p[…]
gnitionem illam tribuit prophetis, quam […]
gnoſcunt ea, quæ ſunt fidei, quibus, & […]
ſtat autem, quòd per ſe loquendo, fidem p[…]
alio, cognitionem euidentiæ ſupponit in […]

manifeſtãtur, eſt ipſa veritas prima, quam prophetæ in ſeipſa nõ vidẽt. & ideo nõ oportet, ꝙ omnia prophetabilia cognoſcãt: ſed quilibet eorum cognoſcit ex eis aliqua ſecundum ſpecialem reuelationem huius, uel illius rei.

Ad primvm ergo dicendum, ꝙ Dominus omnia quę ſunt ne-
G ceſſaria ad inſtructionem fidelis populi, reuelat prophetis, non tñ omnia omnibus, ſed quædam vni, quædam alii.

Ad II. dicendũ, ꝙ prophetia eſt ſicut quidã imperfectũ in genere diuinæ reuelationis. Vnde dr̃ 1. ad Corinth. 13. ꝙ prophetię euacuabuntur, & ꝙ ex parte prophetamus. i. ĩ perfecte. Perfectio aũt diuinę reuelationis erit in patria, vnde ſubditur. Cùm uenerit quod perfectum eſt, euacuabitur quod ex parte eſt, Vnde non o-
H portet, quòd propheticæ reuelationi nihil deſit, ſed quòd nihil deſit eorum, ad quæ prophetia ordinatur.

Ad III. dicẽdũ, ꝙ ille qui hẽt aliquã ſciẽtiam, cognoſcit principia illius ſcientiæ, ex quib. omnia q̃ ſunt illius ſciẽtiæ, dependẽt. Et ideo, qui ĩperfecte habet habitũ alicuius ſcientię, ſcit oĩa, q̃ ad illam ſcientiã pertinẽt: ſed per prophetiam non cognoſcitur in ſeipſo principium prophetalium cognitionũ, quod eſt Deus. Vnde non eſt ſimilis ratio.
I

Articvlvs V.

Vtrum propheta diſcernat ſemper quid dicat per ſpiritum proprium, & quid per ſpiritum prophetiæ.

AD qvintvm ſic proceditur. Vr̃, ꝙ propheta diſcernat ſẽ-
G per quid dicat per ſpiritum proprium, & quid per ſpiritum prophetiæ. Dicit enim * Aug. in 6. Confeſſ. ꝙ mater ſua dicebat diſcernere ſe neſcio quo ſapore, quẽ verbis explicare nõ poterat, quid intereſſet inter Deum reuelantem, & inter animã ſuam ſomniantem: ſed prophetia eſt reuelatio diuina, vt * dictũ eſt. ergo ꝓpheta ſemper diſcernit id, quod Deus per ſpiritũ prophetiæ dicit, ab eo qđ loquitur ſpiritu ꝓprio.

¶ 2. Pręt. Deus non pręcipit aliqđ
H impoſſibile, ſicut * Hier. dicit. pcipitur aũt prophetis Hiere. 23. Propheta, qui habet ſomniũ, narret ſomnium: & qui habet ſermonẽ meum, loquatur ſermonẽ meũ vere. ergo propheta poteſt diſcernere quid habeat per ſpiritũ prophetię ab eo, quod aliter uidet.

¶ 3. Præt. Maior eſt certitudo, q̃ eſt per diuinum lumen, quàm q̃ eſt per lumẽ rationis naturalis: ille autem qui habet ſcientiã, pro certo ſcit ſe habere. ergo ille q̃ habet prophetiã per lumen diuinũ, multo magis certus eſt ſe habere.
I

carnatio, & ſimilia, non ſunt reuelata […]
quæſtionem quia eſt, ſed quantum ad q[…]
quia eſt. Et quantum ad hoc viſa ſunt a p[…]
infuſo eiſdem, ita quòd viderunt non Trin[…]
bum incarnari. ſed Trinitatem eſſe, ſed v[…]
futuram eſſe, & ſic de alijs. Sicut etiam […]
nos videmus Deum eſſe, & quia eſt […]
lis, &c. & tamen non videmus ipſum Deum […]
nitutem.

¶ In eodem articulo contra primam, & tertiam […]
dubium occurrit ex vna, & eadem radice, […]
probent concluſionem intentam iam declara[…]
inſtantia eſt: qm̃ quilibet Chriſtianus poteſt […]
abſolute dicere. In veritate miſit me dominus […]
fidei, quando tempus eſt confitendi fidem, & […]
K titudine euidentiæ. Non ergo ex hoc, quod […]
In veritate miſit me dominus, inferri poteſt […]
in Hieremia. Et ſimiliter quilibet Chriſtianus […]
dei ſola tenetur ſe præparare ad propriam […]
Non ergo ex hoc, quòd Abraham ad filij […]
cluditur maior certitudo, quam fidei, quæ […]
¶ In eodem articulo contra ſecundam prob[…]
bium, quia fides noſtra innititur reuelationi […]
Eccleſiæ factæ, & non reuelationi huic, & […]
Non ergo exigitur ad certitudinem fidei […]
tæ habuerint euidentiam de reuelatis, […]
ſiam certitudinem euidentiæ habere, ſed […]
adhæſionis per lumen fidei.
¶ Ad obiecta cõtra primã, & tertiã probat[…]
gularia occurrẽtia, vt certa, vel ĩcerta, […]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nam quædam ſunt, quæ ſub vniuerſalibus, quæ fide tenentur, ſubſumuntur, certificantur, & regulantur, applicando vniuerſalia ad ſingularia: vt quòd nunc moriendum eſt pro fide Chriſti, certificatur, & regulatur ex vniuerſali fidei documẽto. Qui me erubuerit coram hominibus, &c. Ex hac eñ regula certus ſum quòd nunc eſt mihi moriendum pro cõfeſſione fidei Chriſti, & in his ſufficit certitudo fidei. Quędam verò ſunt, quæ ex vniuerſalibus fidei documentis non certificantur, ſed ſtante fidei certiſsima firmitate remanent ambigua, vel incerta in oppoſitũ. Et ad aſſertionẽ talium, cum certitudo fidei locum non habeat, requiritur certitudo euidẽtiæ. Talia autem ſunt miſſio Hieremiæ, & ꝑparatio ad necem innocentis Iſaac. Ex nullo ſiquidem vniuerſali documento fidei concludebatur tunc, quòd Deus miſiſſet Hieremiam, & ex fidei ac rationis documentis certum erat oppoſitum eius qđ diſpoſuit Abraham, qm̃ mors filij innocẽtis diuino ac naturali iure prohibita eſt. Et ideo, q̃a Hieremias aſſeruit ĩ veritate, Miſit me Deus: & Aaraham parauit ſe ad necem filij, optime infertur, quòd vterque habuit de his certitudinem euidentiæ. ¶ Ad ſingularia autem, quæ obijciẽdo tanguntur, ſufficit, vt patet ex dictis, certitudo adhæſionis ſecundum fidẽ. ¶ Ad obiecta autem contra ſecundã probationem dicitur, quòd in hoc, ꝙ dicitur fidem noſtram inniti diuinæ reuelationi factæ Eccleſiæ includitur, quòd innitur reuelationi factæ principalibꝰ Eccleſiæ membris, ſcilicet prophetis, Apoſtolis, & Euangeliſtis. Eſt ſiquidem ex parte humani generis neceſſarium neceſsitate ſuauis diſpoſitionis, qua diuina ſapientia cuncta ordinat, vt aliqui homines reuelationem de his, quæ fidei ſent, à Deo ſic habuerint, vt certi fuerint euidenter, ꝙ Deus hæc reuelat, & ab illis alii quaſi diſcipuli à magiſtris inſtruerentur. Naturale ſiquidem eſt homini diſcere ab homine: & diuina ſapientia infima per media gubernat. Et licet nõ oporteat Eccleſiam hoc certo tempore habere certitudinem euidentiæ de diuina reuelatione eorum, quæ ſunt fidei, neceſſe eſt tamen, vt ipſa habeat, vel habuerit huiuſmodi euidentiam, alioquin ex parte ſui Eccleſia non eſſet certa de his, quæ ſunt fidei, utpote nullos habens in ſe teſtes de viſu. Modo autẽ dum quædam Eccleſiæ membra credunt aliis eiuſdem Eccleſię membris, quæ viderunt, vtrique ſecuri in fide viuunt, iuxta illud 1. Ioan. 1. Quod vidimus teſtamur, & annuntiamus.

Sed contra eſt, quod Gregorius. * dicit ſuper Ezech. Sciẽdum eſt, quòd aliquando prophetæ ſancti dum conſuluntur, ex magno vſu prophetandi quędam ex ſuo ſpiritu proferunt, & eſſe hoc ex prophetiæ ſpiritu ſuſpicantur.

Respon. Dicendum, quòd mens prophetę dupliciter à Deo inſtruitur. Vno modo, per expreſſam reuelationẽ: alio modo per quendam inſtinctum, quem interdum etiam neſciẽtes humana mentes patiuntur, vt * Augu. dicit 2. ſuper Geneſ. ad literam. De his ergò, quæ expreſſe per ſpiritum prophetiæ propheta cognoſcit, maximam certitudinem habet, & pro certo habet, quòd hæc ſunt diuinitus ſibi reuelata. Vnde dicitur Hiere. 26. In veritate miſit me Dominus ad vos, vt loquerer in aures veſtras omnia verba hæc: alioquin ſi de hoc ipſe certitudinem non haberet, fides quæ dictis prophetarum innititur, certa non eſſet. Et ſignũ propheticæ certitudinis accipere poſſumus ex hoc, ꝙ Abraham admonitus in prophetica viſione, ſe præparauit ad filium vnigenitum immolandum: qđ nullatenus feciſſet, niſi de diuina renelatione fuiſſet certiſſimus. Sed ad ea, q̃ cognoſcit per inſtinctũ, aliquando ſic ſe habet, vt non plene diſcernere poſſit, vtrum hæc cogitauerit aliquo diuino inſtinctu, vel per ſpiritum proprium. Non aũt omnia, quæ cognouimus diuino inſtinctu, ſub certitudine prophetica nobis manifeſtãtur. Talis enim inſtinctus eſt qddã imperfectum in genere prophetiæ: & hoc modo intelligendum eſt verbum * Grego. Ne tñ error ex hoc poſſit accidere, per Spiritumſanctum citius correcti, ab eo, quæ vera ſunt, audiunt, & & ſemetipſos, quia falſa dixerint, reprehendunt, vt ibidem * Grego. ſubdit. Primæ aũt rationes ꝓcedunt quantũ ad ea, q̃ prophetico ſpiritu reuelantur. Vnde patet reſponſio ad obiecta.

Articvlvs VI.

Vtrum ea quæ propheticè cognoſcũtur, uel annunciantur, poſſint eſſe falſa.

Ad sextvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ ea quæ propheticè cognoſcuntur, uel annũtiantur, poſſint eſſe falſa. Prophetia enim eſt de futuris contingentibus, ut * dictum eſt: ſed futura contingẽtia poſſunt non euenire, alioquin ex neceſſitate contingerent. ergo prophetiæ poteſt ſubeſſe falſum.

¶ 2 Præt. Iſaias propheticè prænunciauit Ezechiæ dicens, Diſpone domui tuæ, quia morieris tu, & non viues: & tamen additi ſunt uitæ eius poſtea quindecim anni, ut habetur 4. Reg. 20. & Iſa. 38. Similiter & Hiere. 18. Dominus dicit. Repente loquar aduerſum gentem, & aduerſum regnum, vt eradicem, & deſtruam, & diſperdam illud. Si pęnitentiã egerit gens illa a malo ſuo, quod locutus ſum aduerſus eam, agã & ego pœnitentiam ſuper malo quod cogitaui ut facerem ei. Et hoc apparet per exemplum Niniuitarum, ſecũdum illud Ionæ 3. Miſertus eſt Dñs ſup malitiã quã dixit, vt faceret eis, & nõ fecit. ergo prophetiæ põt ſubeſſe falſum.

¶ 3 Præt. Omnis conditionalis, cuius antecedens eſt neceſſariũ abſolutè, conſequens eſt neceſſarium abſolute: quia ita ſe hẽt cõſequẽs in conditionali ad antecedẽs, ſicut cõcluſio ad præmiſſas in ſyllogiſmo. Ex neceſſarijs aũt nũquã contingit ſyllogizare, niſi neceſſariũ, ut probatur in 1. * Poſteriorũ: ſed ſi prophetiæ non põt ſubeſſe falsũ, oportet hãc ꝯditionalẽ eſſe uerã, Si aliquid eſt ꝓ-

¶ In eodem articulo circa calcem illius, circa inſtinctus prophetici correctionem dubium occurrit, An hoc ſit verum, quòd quando prophetæ ex inſtinctu errant, corrigantur à Spirituſancto, & vera audiant, ac ſemetipſos reprehendant. Et eſt ratio dubij, quia hinc authoritas Gregorij partem dicit affirmatiuam, hinc experientia apparet in oppoſitum. & ratio: quia ſi ſic eſſet, ſequeretur, ꝙ ſemper propheta diſcerneret inter ſuũ, ac diuinum inſtinctum, vel tunc, vel poſt per aduenientem correctionem. ¶ Ad hoc dicitur, quòd propheta per inſtinctum dupliciter loquitur, ſcilicet diuinum, vel proprium. Et ſiquidem diuino inſtinctu loquitur, quamuis non diſcernat ſe loqui diuino inſtinctu, attamen impoſſibile eſt, quòd falſum dicat, quoniam diuinus inſtinctꝰ nõ poteſt eſſe principiũ falſi, & propterea non eſt tunc locus correctioni. Si autem loquitur ex proprio inſtinctu tamquàm ex diuino, dupliciter contingere poteſt. Primo, vt credat ſe loqui ex diuino ſpiritu, & hoc licet poſsit contingere alicui prophetæ, nõ tamẽ prophetis ſanctis cõtingit: quoniam prophetæ ſancti qñ incerti ſunt de inſtinctu, non credunt, ſed ſuſpicãtur diuinum eſſe inſtinctũ, ita ꝙ in ſola ſuſpitiõe falluntur, vt Grego. in prima Homil. ſuper Ezech. dicit, & tũc eſt locus correctioni. Sed prophetis ſanctis propter ſuã ſanctitatem citius diuina opitulatur correctio, vt teſtatur correctio facta Nathan ſuper ædificatione templi. Prophetis autem non ſanctis huiuſmodi correctionem non oportet aduenire: q̃a priuilegium ſanctitatis in prophetis, hoc eſt. quin etiam ſubdit Gregorius, quod inter veros, & falſos prophetas hæc eſt diſtantia, quòd veri erudití citius dictum ſuum corrigunt: falſi verò falſa prænuntiant, & à Spirituſancto alieni in ſua falſitate perdurant. Et per hæc patet, ꝙ de bonis prophetis videtur regulariter verum quòd corriguntur citius quando ex proprio errant ſpiritu: nec experientia apparet in oppoſitum, niſi forte vocãdo prophetas bonas perſonas, quæ reputantur ſpirituales, patientes extaſim, quæ æquiuoce prophetæ dicuntur. Diſtant enim à prophetis, pluſquam terra à cœlo, quoniam hæc naturalia ſunt, & ſæpiſsime infirma naturæ: prophetia autem ſupernaturalis eſt, vt infra patebit. Ratio quoque allata nihil obſtat: tum quia ex hoc quod propheta ſanctus, qui errauit non diſcernendo ſpiritũ, poſtea corrigitur, non ſequitur, ꝙ ſemper tunc, vel poſtea diſcer-

Infr. q. 172. a..1. cor. & art.5.ad 3.& ar.6.ad 2.& veri.q.12.artic.3. cor.& ar.10. ad 7. *art.3.huius quæſt.

Li.1. tex.17. tom.1.

nat ſuũ à diuino inſtinctum: qm̃ non ſemper ad hm̃oi errorem prorũpit, ſed ſuſpenſo ſtat animo, & ꝓfert eloquio ſuſpenſo, tum quia dato, ꝙ poſt cognoſceret ex aduenięte correctione, ſtat ſolida differentia aſsignata
In prologo in Pſal.ca.1. in ptin. quòd abſolute in ipſo inſtinctu non cognoſcit an Deus ſit, qui det illum.

¶ Ex eodem articulo collige aliam prophetiæ conditionẽ, ſ. ꝙ ſi ſimpliciter eſt prophetia, dat prophetæ claram viſioſionẽ reuelationis,
Ar.1.3. & 5. huius q. hoceſt ꝙ Deus eſt reuelans ſibi tunc hoc, ita ꝙ non credit firmiter, ſed videt ſic eſſe.

¶ *Super Quęſtio.171. Artic 6.*

IN arti.6.eiuſdẽ q. 171.nota in corpore articuli, quòd prophetia dr̃ cognitio expreſſa ex diuina reuelatione per modum doctrinæ, non quantũ ad diſcurſũ, ſed quãtum ad cõicationem, ita quòd intendit author non ꝙ Deus doceat pro
q.14.art.13. & 15. & q. 16. art.8. q. 22.ar.4. phetam ſyllogizando, vt magiſter docet diſcipulũ ex quodã ĩ quoddã diſcurẽdo ſed ꝙ doces hoĩnẽ cõicãdo illi notitiã ſuã, ſicut magiſter cõicat diſcipulo notitiã quã hẽt. Modus autẽ quomodo iſta cõicatio fit, inferius tractabitur.

¶ In eodem articulo in reſponſione ad ſm̃, ſta ſuſpenſ s in dubio illo, An prophetans ſm̃ ordinẽ cauſarũ tm̃, ſeu meritorum, cognoſcat tũc reuelata ſibi eſſe ſm̃ ordinem cauſarũ tm̃. Inferius ſiquidem in art.4.q 173. clarificabitur, vbi ex propoſito tractatur quid prophetæ cognoſcunt de reuelatis.

¶ In eodem articulo in reſponſione ad 3. nota duo. Primũ eſt, ꝙ author aſſerit antecedens illud, A eſt prophetatũ, & ſimiliter, A eſt p̃ſcitũ, eſſe impoſsibile nõ eſſe, hoceſt, eſſe neceſſariũ, ita ꝙ cõcedit argumento, ꝙ antecedens eſt abſolute

phetarum, erit: huius autem con F
ditionalis antecedens eſt neceſſarium abſolute, cùm ſit de præterito. ergo & conſequens erit neceſſarium abſolute, quod eſt inconueniens: quia ſic prophetia, non eſſet contingentium. Falſum eſt ergo, ꝙ prophetiæ non poſſit ſubeſſe falſum.

Sed contra eſt, qđ Caſſiod. dicit, * quòd prophetia eſt inſpiratio, vel reuelatio diuina, rerum euentus immobili ueritate denũ G
tians: non autem eſſet immobilis veritas prophetiæ, ſi poſſet ei falſum ſubeſſe. ergo non poteſt ei ſubeſſe falſum.

Respon. Dicendum, quòd ſicut ex dictis patet, prophetia eſt quædã cognitio intellectui prophetę impreſſa ex reuelatione diuina per modum cuiuſdam doctrinę. Veritas autem cognitionis eſt eadẽ in diſcipulo & in docente, quia cognitio addiſcentis eſt ſimilitudo cognitionis docẽtis, ſicut in rebus naturalibus forma generati eſt ſimilitudo quędam formę generãtis. Et per hũc H
ẽt modum Hieron. dicit, ꝙ prophetia eſt quoddam ſignum diuinę præſcientię. Oportet igitur eãdem eſſe veritatẽ prophetice cognitionis, & enuntiantionis, quę eſt cognitionis diuinę, cui impoſſibile eſt ſubeſſe falſum, vt in primo * dictũ eſt. Vnde prophetię non poteſt ſubeſſe falſum.

Ad primvm ergo dicendum, ꝙ ſicut in primo dictũ eſt, * certitudo diuinę pręſcientię non excludit contingentiam ſingulariũ I
futurorum, quia fertur in ea ſm̃, quod ſunt præſentia, & iam determinata ad vnum. Et ideo etiã prophetia, quæ eſt diuinæ præſcientiæ ſimilitudo impreſſa, uel ſignum, ſua immobili ueritate futurorum contingentiam nõ excludit.

Ad secvndvm dicendum, ꝙ diuina p̃ſciẽtia reſpicit futura ſm̃ duo. ſ. ſm̃ qđ ſunt ĩ ſeipſis, inquãtũ. ſ. ipſa p̃ſentialiter intuetur: & ſm̃ quod ſunt in ſuis cauſis, in K
quãtũ. ſ. videt ordinẽ cauſarũ ad effectus. Et quamuis contingẽtia futura, prout ſunt in ſeipſis, ſint determinata ad vnum, tñ prout ſunt in ſuis cauſis, nõ ſunt determinata, quin poſſint aliter euenire. Et quãuis iſta duplex cognitio ſemper intellectui diuino cõiungatur, non tamẽ coniungitur ſemper in reuelatione prophetica, quia impreſſio agentis non ſemper adæquat eius uirtutẽ. Vnde quãdoq; reuelatio prophetica eſt impreſſa quædam ſimilitudo

diuinæ pręſcientiæ, prout reſpicit ipſa futura contingentia in ſeipſis: & talia ſic eueniunt ſicut prophetantur, ſecundũ Iſa.7. Ecce virgo concipiet. Quandoque verò prophetica reuelatio eſt impreſſa ſimilitudo diuinæ præſciẽtiæ, prout ſcilicet cognoſcit ordinem cauſarum ad effectus: & tũc quandoque aliter euenit, quàm prophetetur, nec tñ prophetiæ ſubeſt falſum. Nã ſenſus prophetiæ eſt, quòd inferiorum cauſarũ diſpoſitio ſiue naturalium, ſiue humanorũ actuũ, hoc habet, ut talis effectus eueniat, & ſecundũ hoc intelligitur uerbum Iſa. dicẽtis. Morieris, & non viues, ideſt, diſpoſitio corporis tui ad mortẽ ordinatur. & quod dicitur Ionæ 3. Adhuc quadraginta dies, & Niniue ſubuertetur, ideſt, hoc merita eius exigunt, vt ſubuertatur. Dicitur aũt Deus pœnitere metaphorice, inquantum ad modum pœintentis ſe habet: prout ſcilicet mutat ſententiam, etſi non mutet conſilium.

Ad tertivm dicendum, ꝙ quia eadẽ eſt veritas prophetiæ, & diuinæ præſcientiæ, vt dictum eſt, * hoc modo illa conditionalis eſt vera, Si aliquid eſt prophetatũ, erit: ſicut iſta, Si aliquid eſt præſcitum, erit. In vtraque enim antecedens eſt impoſſibile non eſſe. Vnde & conſequens eſt neceſſarium non ſecundũ, quod eſt futurum reſpectu noſtri, ſed vt conſideratur in ſuo præſenti, prout ſubditur præſcientiæ diuinæ, ut * in primo dictum eſt.

Qvaestio CLXXII.

De cauſa prophetiæ, in ſex articulos diuiſa.

DEinde conſiderandũ eſt de cauſa prophetiæ. Et circa hoc quæruntur ſex.

¶ Primò, Vtrum prophetia ſit naturalis.

¶ Secundò, Vtrum ſit à Deo mediantibus ...

¶ Tertiò, Vtrum ad prophetiam requiratur ... ſitio naturalis.

¶ Quartò, Vtrum requiratur bonitas mo...

¶ Quintò, Vtrum ſit aliqua prophetia à dæ...

¶ Sextò, Vtrum prophetæ dæmonum ali... dicant verum.

Articvlvs primvs.

Vtrum prophetia poſſit eſſe naturalis.

AD primvm ſic proceditur. V... quòd prophetia poſſit eſſe natura... enim Gregorius * in 4. Dialogorum, ...